

Kont

Refren „*Tko vas jebe, šminkeri!*“, nastao u autorskoj radionici Termita, nije samo generacijska favorit-poruka u kojoj se prepoznaje rijetko jezgrovit iskaz nekonzumerističkog svjetonazora dijela hrvatske omladine, podjednako subverzivnog naboja i u doba jugoslavenskog „socijalizma s ljudskim licem“ (kada je nastao) i u doba novog hrvatskog kapitalizma. Refren je to u kojem se u istovrsnoj mjeri prepoznaje vrlo precizan opis stanja u donjem dijelu hotela Kontinental, tom popularnom okupljalištu mladih Riječana, kojemu su posjetitelji naziv razgovorno skratili u Kont.

Stanje je to manje-više trajnog oblika, što znači da se proteže od druge polovice šezdesetih – kada su ga prvim činom „osvajanja“ donjeg dijela hotela njegovim stalnim gostima umirovljenicima počeli oduzimati članovi gradskih formacija Uragani i Sinovi mora, a generacijski ih rockerski druzi u tomu slijedili. Vrhunac je zabilježen u doba pankersko-novovalne vladavine gradskom pop-kulturom, krajem sedamdesetih i u osamdesetima.

Doista, tko god se našao u Kontu toga vremena – a ako ste bili u Rijeci i svijet upoznavali iz rock'n'roll vizure, u Kontu ste se prije ili poslije morali naći; svaka drukčija varijanta dokaz je da, kažu zakoni fizike, niste postojali – zna kako upravo ta točka na gradskoj mapi nudi prizor koji zorno svjedoči da se svijet već od mladih dana dijeli na „nas“ i „njih“. Granična crta uvijek postoji, vidljiva ili ne. U Kontu je vidljiva, premda je nitko nije iscrtao. Kont je podijeljena zemlja. Granična crta u prizemlju dijeli hotelsku slastičarnicu, smještenu u mrvu povišenijem, „gornjem“ dijelu, od njegove kavane, što se proširila „donjim“ dijelom prizemlja.

Sličnosti podijeljenog teritorija? Oba su podjednako ugodna mjesta, pogotovo sjedne li se na koju od terasa, onu koju poslužuje osoblje slastičarnice, ljetni ugodnu pod krošnjama kestenova, ili onu s druge strane, hladenu Rječinom. Razlike? Mladenačka lucidnost nenadmašno ih je definirala odabirom žargonskih izraza – *parfumerija* i *drogerija*. U tom jeziku *parfumerija* je sinonim slastičarnice, to okupljalište „šminkerskih“ likova, prozvanih prema prvoj informaciji koju svojom pojavom šalju okruženju, informaciji da su prodali dušu za odjeću s modnim markama i slične simbole konzumerističkog raja. U tim žrtvama brand storminga lako je očitati konformistički stav i sustav, onaj isti koji, znamo, nipošto ne ostaje na vanjskim znakovima. *Drogerija* je sve suprotno od toga. Ona je odmetnički teritorij, oaza buntovnika s razlogom. Nakon zauzimanja terena, tu se vlastiti odmak od dominantne kulture drsko ističe oprečnim vizualnim signalima, koji uključuju kožne jakne sa zakovicama, kožne hlače, cherokee frizure, s majica vrišteće pankerske slogane. Jakne su nerijetko home made

podrijetla, pri čemu su na apsolutnom vrhu top liste one s autorskim potpisom Gorana Nemarnika Gusa.

Parfumerija i *drogerija* otvoreno ratuju (pot)kulturalnim kodovima.

Granična crta između njihovih nositelja ne prelazi se, ili se ne prelazi olako, pogotovo ne bez cijene, premda su s obiju strana crte „samo“ tinejdžeri. Pitanje je li ima li za tim uopće interesa, (pot)kulturalni identitet vrlo je čvrst. S „donje“ strane granice jasni su: „*Tko vas jebe, šminkeri!*“

U *drogeriji* se dijelom prisvojenog teritorija drži i prostor oko terase, obližnje klupe za sjedenje i metalna ograda uz Rječinu. Ograda? Ona je više nego omiljeno mjesto, na njoj se sjedi, razmjenjuju informacije, uči spolna politika, žicaju cigarete. U jednu riječ, korisno se gubi vrijeme. Neka je poetski senzibilna duša zapazila slikovitost prizora u kojem dugi bojni redovi u crno uniformiranih pankera, poredanih duž bijele ograde, djeluju poput gavranova na žici.

No, ostavimo tu „nerockersku“ asocijaciju. Treba li reći kako rock stanuje upravo tu, u donjem dijelu Konta, u *drogeriji*?

Ona je dio riječke rockerske infrastrukture unatoč tomu što u njoj nije bilo oficijelnih koncertnih performansa i live aktova koje druge bliske vrste. Tkogod neupućen zaključio bi da se u njoj nije događalo ništa značajno, ne primjećujući da se u njoj događalo zapravo sve bitno. Drukčije teško da je i moglo biti, zna li se popis njenih posjetitelja. Tu su sjedili i sjede aktualni, prošli i budući članovi bendova, do njih crtači stripova, fotografi i novinari koji prate pop kulturu, dizajneri, organizatori gigova, iznajmljivači opreme. Želi li se imati uvid u cjelovit popis who is who gradske scene, Kont je idealna prilika. Uključe li se u priču obližnji bifei Aleksinac i Borac, dobiva se migracijski dinamičan pankerski trokut. Tu su se obavljali prijelazi iz sviračke postave u postavu, nadmudrivalo s vlasnicima lokalnih studija oko demonsnimaka, smišljalo načine kako od susjedne ekipe posuditi nedostajući dio opreme, razmjenjivalo albume, planiralo medijske proboje, definiralo strategije za dobivanje ugovora s diskografskim kućama, dogovaralo pojedinosti pred zajedničke odlaske na koncerte u drugim gradovima (godinama su u prvom planu ljubljanski, tragom „ideoloških“ bliskosti dviju scena)...

Sve što se nije dogodilo u Kontu (čitaj: *drogeriji*), već negdje drugdje, bilo je mnogo puta samo realizacija onoga što se u Kontu prethodno dogodilo.

Kont je mjesto začeca mnogih gradskih rock-družina, u nešto manjoj mjeri i njihova utruća. Tu su dogovarane ključne kolaboracije i u trenucima kada su glavne trase projekata već bile čvrsto definirane. Primjer? Prizor u kojem, nakon prvih snimaka dvojca Denis & Denis,

načinjenih u lokalnom studiju, Marina Perazić promiče u Kontu od stola do stola i, s demo kazetom u ruci, traži junaka koji bi se prihvatio tekstopisačkog posla. Osobu koja bi njezine *na-na-na* vokalne dionice pretvorila u nešto verbalno smislenije. Odgovor? Marina, ne gnjavi, vidiš da razgovaramo o ozbiljnim stvarima...

Pred Kontom je utanačen prelazak Damira Martinovića Mrleta iz izdišuce Bete Centaury u Termite. Tu je načinjena evergreen fotografija objavljena na unutrašnjem omotu prvog albuma Parafa, s potpisom Parafi i Termiti prče se pred Kontom. Što ćete, važno je da sve ostane u krugu obitelji. S pogledom na nekoliko koraka udaljen Mrtvi kanal, to svojedobno korito Rječine, obavljen je ritual davanja imena jednoj od ključnih riječkih pank-formacija. Slično se dogodilo jednoj drugoj, pred Kontom stalno „visećoj“ družini, koja se odlučila za naziv Istočni izlaz. Istočni izlaz? Premda je u doba nastanka grupe (1979.) sigurnosnim službama tadašnje socijalističke države ime vonjalo na provokaciju, koja je sugerirala da je politička budućnost zemlje u sovjetskom zagrljaju, istina je bila u sljedećem: Istočni izlaz je od Konta stotinjak metara udaljen gradski prometni toponim. Ali, daj ti (onima koji sve znaju) dokaži... Na nekoliko koraka od Konta Istočni izlaz je imao prostoriju za probe, koju će naslijediti njegov kadrovski derivat, grupa Ogledala.

Pored kontinuiteta rockerskog okupljališta, Kontinental je generacijama pristiglim nakon osamdesetih ostavio u baštinu saznanje da je, usprkos otežavajućim okolnostima raznih vrsta, moguće izgraditi osjećaj spontanog i dojmljivo čvrstog zajedništva. Upravo poput onog što je kaljeno u njemu pankersko-novovalnih dana na najbolji mogući način. To je osjećaj pripadnosti istomu. Osjećaj zbog kojeg se – kao što se to pokazalo 15. veljače 2008. – pozivu za ponovnim susretom na poznatom mjestu, trideset godina poslije odradenih udarničkih dana, hrpimice odazovu gotovo svi koji su bili tadašnji Kontov stalni inventar. Pa makar to pojedincima (šifra: Cyberfit) značilo „skoknuti“ u epicentar zbivanja ravno iz Amsterdama.

Popis posjetitelja Konta pravi je who is who gradske rock-scene osamdesetih

Palach

Položaj njegov pun je simbolike: mračan, alternativnog, hard core ugođaja, u gradskom središtu, u mnogima opskurnoj Kružnoj, a opkoljen bankarskim, stranačkim i umjetničkim institucijama, zdanjima iz kojih zrači upravljačka moć. Ako alternativa predstavlja tamno srce grada, doslovce i metaforički, onda se ritam njegovih otkucaja može mjeriti upravo u Palachu. A sve je započelo namjerama drukčije provenijencije. Poziv da se čitatelj ovih redaka vremeplovski vrati u godinu 1968. ne mora obvezno značiti i da se buntovno ozračje s pariških ulica '68. mehanički preslika na početnu Palachovu situaciju. Istina, i u riječkom slučaju bila je na djelu inicijativa studentarije, ali ne za rušenjem političkog sustava, pogotovo ne tadašnjega jugoslavenskog, već za iznalaženjem mjesta pod suncem gdje bi se mladi akademski građani mogli družiti. Prostor u Kružnoj bio je od pedesetih ugostiteljski objekt, gostionica Index. Tu će zadaću prostor zadržati sve dok petoro studenata Medicinskog fakulteta ne zaključi kako mladi medicinari zaslužuju svoj klub, po uzoru na klub studenata Pedagoške akademije. Budući liječnici Boris Traub, Ivan Saftić, Ivan Kraus, Zmago Turk i Ratko Brnabić preuzeli su ključeve prostora 17. studenog 1968.

Klub je radio pod imenom Index do veljače 1969., kada postaje Studentski klub s apendiksom u obliku imena i prezimena češkog studenta čije se prezime vatrenom brzinom (nažalost, nije isključivo metafora) proširilo svijetom kao simbol odbijanja demokracije na ruski, tenkovski način. Polazište inicijative? Riječki studenti strojarstva koji su u trenutku valjanja tenkovskih gusjenica praškim ulicama i samospaljivanja Jana Palacha bili u tadašnjoj Čehoslovačkoj na ekskurziji.

Lokalna komunistička vlast dala je inicijativi zeleno svjetlo, smatrajući je znakom prihvaćenosti svoje politike odmaka od ruske čizme. Procjena ispravna, ali s jednom slabom točkom: u njoj nije bilo bez razumijevanja stava kako ne počinje i ne završava sve dnevnom politikom. Poruka odaslana radikalnim performansom mladog Čeha i apostrofirana novim imenom sadržavala je odbacivanje totalitarne prakse u cijelosti, što znači bez kljaštrenja odbacujuće geste na zemljopisna i vremenska ograničenja. Klupsko ime postalo je znak (čitaj: program).

U trenutku kada se to dogodilo, zapisana je sudbina prostora u Kružnoj. Ništa se nije promijenilo kada su osnivači prepustili 1971. ključeve prostora novim studentima, ni kada je 1977. Studentski klub Jan Palach prestao biti studentski i postao Omladinski kulturni centar, te mu nadjenuto ime ratne, partizanske zvijezde s ovih prostora, Ive Lole Ribara. Posjetitelji

su nastavili upotrebljavati stari naziv, pa nije bilo druge do 1990. vratiti ga i oficijelno. Bilo je to daleko od slučajnosti. Program zacrtan jednom odabranim imenom pokazao se protokom vremena kao flora izvanredne udomaćenosti, žilavosti i upornosti. Neke podsjeća i na himeru: koliko mu god glava u odmjeravanju snaga s okruženjem biva odsječeno, jednako ih toliko naraste.

Što se time dobiva?

Klub Palach, zajedno s Kružnom ulicom, kojoj dobrim dijelom određuje ritam života, funkcionira poput onoga što pojedini teoretičari kulture nazivaju „privremenom autonomnom zonom“, gdje svakodnevnu dinamiku zbivanja diktira artistski nerv u i oko Palacha okupljenih protagonista „urbane gerile“. Riječ je zapravo o obliku društvene borbe putem borbe u kulturi. Premda se uvijek nađe onih koji će tu vrstu aktivizma podcijeniti, bit će da su to slabije upućeni. Protuargument takvima, u prilog angažiranosti kulture? Ako se tako ozbiljna stvar kao što je rat definira kao nastavak politike drugim sredstvima, što je politika nego nastavak kulture drugim sredstvima?

Kada Palach postaje aktivan poligon, utočište i rasadište alternativne prakse? Nakon relativno nevinih početaka, prostor u Kružnoj krajem sedamdesetih širom otvara vrata prvim izdancima gradskoga pank-pokreta, potom pravoj pank i novovalnoj bujici što se izlila na gradske ulice. Palach postaje mnogima prostor za probe. Prateći potom konstantnu „šetnju“ izvođačke pozornice u Palachu od Brigadirskog kluba do nekih drugih dijelova istog prostora, tu je prvo probno ispitivanje reakcije publike, s izvedenom pjesmom ili dvije, zabilježio dvojac Denis & Denis (1982.), također prve koncertne nastupe grupe Grč (1983.), Grad (1986.), Laufer (1986.), Transmisia (1987.). Tomu se pridružuju neki od prvih izlazaka na pozornicu formacija Paraf, Kaos, Termiti, Mrtvi kanal, Let 2 i mnogih drugih.

Pojedini su izvođači u njemu tonski bilježili nastupe za žive albume, a nije malo ni onih koji su u njemu snimali videospotove, poput Grča, Leta 3, Grada, Laufera. Pa makar ti spotovi zbog njihova mrakom natopljena rock-aktivizma u Hrvatskoj nikad ne bili pušteni u medijski optjecaj, kako to svjedoči primjer art brut skupine Grč. O kakvu je artistskom profilu Grča riječ, sugestivno govori njegov naziv, te činjenica da formacija u ima u osobnoj iskaznici fascinantno podatak o 26-godišnjem radu bez oficijelnog diskografskog izdanja, sve zbog odbijanja da odstupa od prvotno definiranih autorsko-izvođačkih obzora.

Uz neka druga riječka imena, dobar dio nabrojanih izvođača našao se na kompilacijskom albumu Rijeka – Paris – Texas, jednom od krucijalnih dokumenata scene, koji je svibnja 1987. u Palachu predstavljen rekordno posjećenom serijom koncerata nazvanom U pobjede nove. Odreda je riječ o imenima što funkcioniraju kao zaštitni znakovi gradske pank/postpank

scene, pa te podatke čitamo kao znak Palachova izravna udjela u formiranju onoga što će biti nazvano riječkim zvukom. Tamnim, teškim, subverzivnim. Stvorivši od takva zvuka gradski brand, pankeri su zavili u crno cijelu pop-kulturu grada na Rječini. Doslovce i s radošću.

I zato: ako je stožerno mjesto newyorškog pankera legendarni klub CBGB, hrvatski CBGB je Palach.

Proces je tekao uz usporedno ugošćivanje pankersko-novalnih družina iz drugih sredina. Suradnja s braćom po zvuku pomagala je učvrstiti „ideološke“ temelje gradske scene. Palach je imao znatna udjela u organiziranju Ri rocka, godinama je i njegov domaćin. U Palachu se za DJ pultom redovito moglo vidjeti rockerska imena, poput Davora Tolje, Zorana Prodanovića Prlje, Vlade Simčića Vave, Dražena Baljka, Edija Kraljića, Roberta Paulića... Tu su prvu sekvencu zabilježile karijere mnogih mladih gradskih likovnih umjetnika, izvođača performansa, ljubitelja kazališne i filmske prakse.

Etabliravši se kao uporišna baza alter-začinjavcima u doba socijalizma (začudno ili ne, taj je politički sustav funkcionirao kao pokrovitelj Palacha, usprkos kontinuitetu šumova u njihovoj komunikaciji, što poziva na odmak od jednodimenzionalnih ocjena tog sustava), Palach u doba hrvatske tranzicije u kapitalizam mijenja način djelovanja. Aura alternativnog uporišta tada se manje hrani koncertnim događanjima, a u prvi plan dolaze društveno kontroverzni projekti i provokativne umjetničke akcije, udomljavanje radikalne performerske scene, medijske manipulacije, queer zbivanja i slično.

Palach mijenja način djelovanja, ali samo da bi – ostao isti. Da bi ostao kulturni laboratorij za testiranje vladajućih vrijednosti okruženja u kojemu nam je biti.

Jasno je da se to ni izdaleka ne odnosi samo na obične stanare zgrada u Kružnoj, koji bi da ga s odlične lokacije udalje, te taj dio gradskog središta u večernjim satima pretvore u spavaonicu. Nasuprot „privremenoj autonomnoj zoni“, u „trajnu beživotnu zonu“. Premda je to posve utopijski projekt (financijski kapital ne prestaje vrebati da se nastani na mjestu omladinskog okupljališta i počne narušavati san stanara na drukčije načine), dobro je znati kako se takva zatiranja blagodat urbanog života valjda nisu dosjetili ni u Palachovu prvom susjedu, Klubu umirovljenika, od kojih se kulturni program te vrste možda ne uvijek opravdano, a „prirodno“ očekuje. Dva društvena outsajdera, Klub Palach i Klub umirovljenika, u dugogodišnjem su mirnom suživotu.

Tko zna, možda i kakvoj, nama teško dokučivoj, tajnoj kolaboraciji.

Odabrani dokumenti

Rijeka-Paris-Texas, LP (1987.)

Let 3: Živi kurac, CD (1996.)

Blagdan bend: Palach is not dead, CD (1996.)

Laufer: Epitaf, CD (2004.)

Riječke devedesete, katalog (2006.)

Grad: Palach uživo, CD (2007.)

Grč: Još ima krvi (2008.)

**Ako je stožerno mjesto newyorškog pank-a legendarni klub CBGB, hrvatski CBGB je
Palach**

Park Nikole Hosta

Teorija kaže da je pank u Rijeku stigao iz Londona, istina je da se spustio s Kozale. Tko ne vjeruje, u zabludi je. Jedan od onih koji upozoravaju na tu činjenicu je grafit Paraf, ispisan bijelom bojom u Lorenzovu prolazu. Točnije, na stubama što povezuju Kozalu i Park Nikole Hosta, korak prije nego što će stube, spuštamo li se njima, preći Brajšinu ulicu i nastaviti put zelene oaze. Vjerovali ili ne, grafit pruža otpor cipelama hodača i atmosferilijama na istom mjestu od 1977.

Kozala, pankeri i park? Što rade pankeri u parku? Kako koji i kako u kojem. Oni pankeri koji nas zanimaju u onom parku koji nas zanima rade nešto što bi se od njih dalo i očekivati. Bučno istražuju snagu svojih instrumenata.

To su na inkriminiranom mjestu učinili samo jednom. No, taj jedan jedini nastup pružio je više nego dovoljno materijala da se od njega isprede punokrvan riječki urbani mit, mit o prvom javnom istupu trojice golobradih junosa pod imenom Paraf. Premda nije riječ o njihovom oficijelnom nastupu – prvi „pravi“ izlazak na pozornicu dogodit će se sedam mjeseci potom, u klubu Circolo – upravo će svirka u Parku Nikole Hosta biti prvom, premda u trenutku događanja neprepoznom najavom pankerske eksplozije koja će stubokom promijeniti lice pop-kulture grada na Rječini.

Circolo je premijera, Park Nikole Hosta pretpremijera hrvatskog pank. To što su joj bili prisutni samo slučajni srećkovići, što se izjave glavnih protagonista o nekim pojedinostima priče ne podudaraju, što je munjevito počela i podjednako munjevito nestala, samo je dodatno pogonsko gorivo debljanju mitskih naslaga oko nje. Razgrnemo li ih, vidjet će se kako je riječ o mitu ponajbolje vrste, onom u čijem je središtu nemitsko polazište, stvarni događaj.

Što se dogodilo u Parku Nikole Hosta da je zaslužio prethodne retke?

Priča o Parafima početnu sekvencu ima na Kozali, u ulici poviše Parka, Brajšinoj, s naglaskom na kućnim brojevima 17, gdje je stanovao Zdravko Čabrijan, i 20 a, gdje je živio Valter Kocijančić. Zajednička praonica u dvorištu te druge kuće postala je 1976. živahan prostor. Nakon što je Valteru, u svom društvu poznatom pod nadimkom Fanatik sinula zamisao o bendu, ekipa iz ulice ušla je u praonicu, upristojila je i oformila družinu nazvanu Unikat. Nakon javne sviračke probe na obližnjoj ledini na Staru godinu 1976., s tuđim, rockerski „klasičnim“ autorskim repertoarom, te nekoliko personalnih „prilagodbi“ članstva, formacija se ustalila u sastavu Kocijančić, Čabrijan, Dušan Ladavac.

Sljedeći korak odveo je družinu 400-tinjak metara dalje, niz stube. Ljeta 1977., jednog od posljednjih dana kolovoza, u Parku Nikole Hosta, u njegovu zapadnom dijelu, nedaleko od

jezerca s ribicama, slučajni prolaznici ostali su iznenađeni pojavom triju starijih klinaca kako razvlače električne kablove od obližnjih kuća i preko vrtova. Teško da je itko od prolaznika znao da se čudna družina tada već nazvala Paraf i da se odlučila za repertoar koji neće uključivati isključivo tuđi autorski rad. Na Kocijančićev prijedlog, skupina je iznašla odvažnosti prihvatiti se stvaranja vlastitih uradaka.

- Čekali smo da se s obližnje klupe makne neki djedica s djecom – prisjeća se godinama potom Kocijančić. – Uzeli smo gitare i priključili se na jedino pojačalo. Sve je trajalo pola sata.

Prema Kocijančićevim sjećanjima, tih pola sata sadržavalo je premijernu egzekuciju dviju ili triju tema koje stoje na apsolutnom početku hrvatskog i jugoslavenskog pank. Štoviše, učinile su ga početnom sekvencom cjelokupnog pank „iza željezne zavjese“. Kojih tema, teško je reći, sjećanje je protagoniste u tom dijelu priče izdalo. Zna se, međutim, kako su među najranije nastalim naslovima teme Plavo i žuto, te Kontracepcija, pa ima razloga vjerovati kako bi mogla biti riječ o njima.

Bila je nedjelja, oko 20.30. Večer mirna, kao stvorena za zvučni gerilski udar u javni prostor. Znakovito ili ne, već prvi javni istup Parafa prošao je pod budnim okom službi u plavom. Iznenađna buka iz parka potaknula je obližnje stanare da se zapute na izvorište zvukova. S pridošlima je stigao i uniformiran čuvar reda, vjerojatno iz obližnjeg Doma milicije. Na iznenađenje samog trija, do kraja nastupa pustio ih je na miru. Je li se osobno želio uvjeriti u kakvoću glazbenog rada neobičnog društvanca?

Što je još važnije, nije postavio pitanje podrijetla podjednako neobične rasvjetne opreme. Dečki su dovukli „reflektore“ načinjene od žarulja stavljenih u velike limenke krastavaca uzete sa skladišta iz Doma milicije, a tako načinjena svijetleća tijela podigli su na cijevi željezne skele „posuđene“ s gradilišta nebodera u Ulici Ante Kovačića. Na dvjema skelama bila su po četiri „reflektora“. Konstrukcija je nosila autorski potpis Nenada De Privitellija, još jednog momka iz ekipe u Brajšinoj ulici, koji je u rasvjetni sustav uključio električne prekidače pristigle iz brodogradilišta 3. maj, gdje je radio.

Nedugo po tom događaju, Kocijančić je odlučio djelovati i na PR-u grupe, pišući grafit s vijekom trajanja dužim od njegovih najsmjelijih zamisli. Premda faktografija bilježi kako je nedugo prije ili poslije istupa u parku trio još dva puta nastupio kao Unikat, u tadašnjoj riječkoj Osnovnoj školi Matteotti (danas Pomorski fakultet), priča je već bila dosegnula takav stupanj definiranosti da puta natrag nije bilo. Uz predvođenje Fanatikom, sve je bilo spremno za prelaženje Rubikona. On se pojavio na horizontu u trenutku kad je stigla obavijest o pripremi Večeri riječkog rocka u Circolu. Tu će Parafi doživjeti prvi oficijelni nastup.

S kakvim uspjehom? Najbolje o tomu govori podatak da je u gradu, potaknuto njime, krenulo osnivanje sve sile novih bendova. Parafi su udarničkim probojem razbili zid i stupili na drugu stranu, a kroz nastalu rupu pojurio je stampedo. Bio je to cijeli roj novoosnovanih grupa, u čijem su u prvom ešalonu uzletjeli Zadnji, Blank Generation, Lom, Termiti, Protest, Mrtvi kanal, No 1, Radnička kontrola, Kurvini sinovi, Silovani, Genocid, Protekcija...

S obzirom da su prošli kroz rupu u zidu nastalu udarom Parafa u Circolu, a taj je udar bio osvjetljavao onom istom „opremom“ iz Parka Nikole Hosta, kojom je ravnao light man De Privitellio – nije netočno kazati kako je spomenuti roj krenuo na put zapravo simbolički osvjetljavao onim istim moćnim „reflektorima“ od konzervi uzetih iz Doma milicije. Policija je, eto, od samih početaka unosila svjetlo u mnoge riječke pankerske živote.

Za kraj, kao dodatak mitu izraslom sa zelene lokacije kraj Doma milicije: zločin u parku ljeta 1977. odvijao se, metaforički rečeno, pred očima možda najveće zvijezde prethodne generacije riječkih rockera, očima pjevača Dalibora Bruna. Doista? Ulaz u Brunov stan nalazio se u Lorenzovu prolazu, ciglih dvadesetak metara od mjesta pretpremijernog ukazanja Parafa. Situacija dušu dala za povlačenje kulturoloških veza i teza u osloncu na ta dva lokacijska fakta. Pa i na treći – u dvorištu roditeljske kuće udaljene nekoliko minuta hoda, na početku Šetališta Vladimira Nazora, toga je ljeta istraživao svijet devetogodišnji Damir Urban. Tri fakta vezana uz park, tri generacijske priče riječkog rocka. Čitamo li ih u nizu, njihovom se ključnom riječju nameće – kontinuitet.

Što o tomu, pogotovo o kontinuitetu na pankerski način, misle Brun i njegova generacija, kao oni koji su na osvojeni teren poboli zastavicu prvi? Nitko ih nikad nije pitao. Jesu, neotesani su ti pankeri. Bolje bi bilo da se nisu spuštali s Kozale.

Pretpremijerni istup Parafa u Parku Nikole Hosta ljeta 1977. početna je sekvenca pankaa „iza željezne zavjese“